

УДК 636.4.082

ПРОЯВЛЕННЯ СПАДКОВИХ ПРИЗНАКІВ НАЩАДКІВ ЧЕРВОНОЇ БІЛОПОЯСОЇ ПОРОДИ М'ЯСНИХ СВИНЕЙ ЗАЛЕЖНО ВІД ІНТЕНСИВНОСТІ РОЗВИТКУ ЇХ БАТЬКІВ У ПЕРІОД ВИРОЩУВАННЯ

Онищенко Л.В. – с. н. с.,

Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція,

Інститут зрошуваного землеробства Національної академії аграрних наук

У статті розглянуті результати досліджень продуктивності свиноматок червоної білопоясої породи при різних поєднаннях із кнурами залежно від їх розвитку в процесі вирощування. Проведено оцінку різних варіантів схрещувань материнських і батьківських форм за показниками відгодівельної і м'ясо-сальної продуктивності, встановлено кращі поєднання, що дає право використовувати в роботі зі стадом свиней, із гарантованим підвищенням відгодівельних і м'ясо-сальних показників молодняку.

Ключові слова: багатоплідність, продуктивність, схрещування, відгодівельні та м'ясо-сальні якості, порода свиней.

Онищенко Л.В. Проявление наследственных признаков потомков красной белопоясой породы мясных свиней в зависимости от интенсивности развития их родителей в период выращивания

В статье рассмотрены результаты исследований продуктивности свиноматок красной белопоясой породы при различных сочетаниях с хряками в зависимости от их развития в процессе выращивания. Проведена оценка различных вариантов скрещиваний материнских и отцовских форм по показателям откормочной и мясо-сальной продуктивности, установлены лучшие сочетания, что можно использовать в работе со стадом свиней для гарантированного повышения откормочных и мясо-сальных показателей молодняка.

Ключевые слова: многоплодие, продуктивность, скрещивания, откормочные и мясо-сальные качества, порода свиней.

Onischenko L.V. Manifestation of hereditary traits of descendants of the red white-banded breed of meat pigs depending on the intensity of development of their parents during the rearing period

The article considers the results of research on the productivity of red white-banded sows under different mating combinations with boars, depending on their development during the rearing period. The evaluation of various variants of crosses of maternal and paternal forms in terms of fattening and meat-lard productivity was carried out; best combinations were determined, which can be used in working with a herd of pigs for a guaranteed increase in fattening and meat-lard qualities of young pigs.

Key words: polycyesis, productivity, crosses, fattening and meat-lard qualities, breed of pigs.

Постановка проблеми. Зараз на території України у державних, колективних, підсобних та фермерських господарствах розводять більше п'ятнадцяти різних вітчизняних, а також зарубіжних порід, внутрішньопородних та спеціалізованих типів і ліній свиней. Залежно від напрямку продуктивності при бонітуванні їх поділяють на три основних групи: м'ясо-сальні (універсальні), м'ясні та сальні породи [1].

Підвищений попит на високоякісну пісну свинину прискорив інтенсивність селекційного процесу щодо створення вітчизняних порід м'ясного напрямку продуктивності для забезпечення внутрішніх потреб і конкурентоспроможності ринку. Підвищити продуктивність свиней можна лише за комплексного розв'язання проблем: ефективного використання високого потенціалу сучасних генотипів, належного розвитку кормовиробництва, суттєвого вдосконалення племінної роботи, застосування новітніх технологій виробництва свинини тощо [2, с. 18].

Робота з поліпшення червоної білопоясої породи свиней, створення нових, більш перспективних генеалогічних структур у цьому генотипі велася у напрямі покращення м'ясних якостей тварин завдяки зменшенню товщини шпику, підвищення маси окосту, довжини тулуба та інтенсивності росту молодняка шляхом використання свиней поліпшуючої породи ландрас, які за типом тілобудови, рівнем продуктивності та пристосованості до умов півдня близькі до тварин червоної білопоясої породи. Тварини нової заводської лінії характеризуються розтягнутістю тулубу, масивністю, виповненими окостами, міцною конституцією, невибагливістю до умов утримання, стресостійкістю. Заводська лінія Добряка 3549, створена ввідним схрещуванням тварин червоної білопоясої породи та породи ландрас, дала змогу розширити генеалогічну структуру створеної популяції, знизити генетичну спорідненість тварин у породі, зберегти її біологічні особливості та забезпечили широке використання генотипу при схрещуванні з породами різного напрямку продуктивності. Після апробації державної комісії за спільним наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України за № 41 від 4 лютого 2015 р. затверджено заводську лінію Добряка 3549 червоної білопоясої породи м'ясних свиней як нове селекційне досягнення у тваринництві [3, с. 145].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальною проблемою є визначення закономірності успадкування і прояву репродуктивних та відгодівельних якостей потомків залежно від інтенсивності росту та розвитку батьківських пар у період вищупування [4, с. 72].

У своїх дослідженнях Н.Д. Голуб [5, с. 130] довела, що свині зарубіжного походження добре адаптуються в умовах господарств України і проявляють доволі високу продуктивність: багатоплідність 10,4–10,8 поросяти, вихід живих поросят при народженні 90–98,9 %, а у 2 місяці – 90–94%. Зокрема, використання кнурів датських і угорських генотипів сприяє підвищенню багатоплідності свиноматок на 0,16–0,22 голови.

Дослідженнями Г.Л. Лисенко [6, с. 19] встановлено, що плідники породи ландрас характеризувалися кращими відтворювальними властивостями й забезпечували вищу заплідненість свиноматок великої білої породи порівняно з кнурами породи дюрюк по дослідній групі на 1,9 відповідно до контрольної на 0,5% і більш високий вихід поросят (по дослідній групі на 532, а по контрольній – на 665 голів).

Як повідомляє В.Я. Лихач, за основними показниками відтворювальних якостей кращими були свиноматки великої білої породи імпортової селекції при чистопородному розведенні і матки цієї ж породи, але в поєднанні з кнурами породи дюрюк української селекції. Схрещування свиноматок породи дюрюк із кнурами великої білої породи сприяло підвищенню їх багатоплідності на 0,94 голови (9%), при $P \geq 0,95$, порівняно з показником 9,50 голови маток породи дюрюк при чистопородному розведенні [7, с. 55; 8, с. 142; 9, с. 38].

У дослідженнях С.М. Галімова щодо за схрещування ЧБП породи з ландрасом (Л), встановлена великоплідність 1,58 кг, де материнською формою виступала червона білопояса порода, а батьківською – ландрас, що переважало середні дані по стаду господарства на 12% [10, с. 220].

Постановка завдання. Створення м'ясного балансу в країні, насамперед, залежить від збільшення виробництва м'яса усіх видів, у тому числі свинини, яка в м'ясному балансі повинна мати більше 35%. Тому з метою збільшення виробництва свинини, підвищення її якості та виведення галузі свинарства на світовий рівень, максимального використання потенціалу свиней для потреб людини необхідно раціонально використовувати племінні ресурси свиней, що є в Україні та в світі, зміцнити кормову базу, а також втілювати у виробництво новітні технології і досягнення науки. У зв'язку з цим актуальною проблемою є визначення закономірності успадкування і

проявлення репродуктивних, а також відгодівельних та м'ясо-сальних якостей нащадків залежно від інтенсивності росту та розвитку батьківських пар у період їх вирощування. Саме вирішення цих актуальних питань і передбачено цією роботою, яка має теоретично-практичне значення і відповідає вимогам сучасного ведення свинарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Експериментальні дослідження виконані в умовах племінного репродуктору ДП «ДГ «Зоряне» Первомайського району Миколаївської області. Для проведення науково-господарського досліду було сформовано шість піддослідних груп: I група (контрольна) з середніми показниками ♀ЧБП (С) x ♂ЧБП (С), II піддослідна група з максимальними показниками ♀ЧБП (М) x ♂ЧБП (М), III піддослідна група з максимальними показниками, нижчими за середні ♀ЧБП (М) x ♂ЧБП (НС), IV піддослідна група з нижчими за середні максимальними показниками ЧБП(НС) x ♂ЧБП(М), V піддослідна група з нижчими за середні показниками ♀ЧБП (НС) x ♂ЧБП (НС) і VI група – середні показники чистопородних свиноматок із кнурами нової заводської лінії Добряка 3549 ♀ЧБП (С) x ♂ НЗЛ. Після відлучення в стаді було відібрано 15 кнурців та 75 свинок і поставлені на вирощування до 100–125 кг. Тварини упродовж усього досліду перебували в аналогічних умовах годівлі та утримання. Забійні і м'ясо-сальні якості піддослідних тварин оцінювали за забійною живою масою, забійним виходом, довжиною напівтуші, масою задньої третини напівтуші, товщиною шпиків у трьох промірах, площею «м'язового вічка» та морфологічним складом туші.

Аналізуючи дані таблиці 1, рис. 1 при забої тварин масою 100 кг забійний вихід коливався в межах 68,7–73,2% при майже відсутній вірогідній різниці між групами, найменшим він був у тварин поєднання ♀ЧБП (НС) x ♂ЧБП (НС) – 69,22%, а найбільшим у тварин поєднання ♀ЧБП (С) x ♂ НЗЛ – 73,2%, що перевершує контрольну групу на 2,85%.

Таблиця 1

Забійні показники продуктивності свиней (n=4)

Піддослідні групи	Забійний вихід, %	Довжина напівтуші, см	Товщина шпиків			Площа «м'язового вічка», см ²	Маса задньої третини напівтуші, кг
			на рівні 6–7 рудних хребців, мм	в середній точці спини, мм	на крижах, мм		
I (к)	70,29 + 0,43	97,12 + 0,76	21,43 + 0,62	17,13 + 0,37	16,74 + 0,54	37,39 + 0,68	10,25 + 0,18
II	72,35 + 0,37**	98,67 + 0,29*	19,88 + 0,76*	16,05 + 0,44*	15,23 + 0,32*	39,23 + 0,82*	11,27 + 0,22**
III	70,70 + 0,63	97,55 + 0,80	20,35 + 0,43	16,47 + 0,28	15,48 + 0,47	38,15 + 0,75	10,99 + 0,33*
IV	71,40 + 0,43*	98,55 + 0,31*	20,67 + 0,87	16,29 + 0,31*	15,32 + 0,29*	38,89 + 0,96*	10,80 + 0,14*
V	69,22 + 0,84	96,05 + 0,69	20,86 + 0,93	18,00 + 0,66	17,27 + 0,56	37,08 + 1,03	10,00 + 0,11
VI	73,20 + 0,16	98,97 + 0,19**	19,02 + 0,58*	15,88 + 0,27*	15,01 + 0,48**	39,45 + 0,59*	11,57 + 0,17**

Примітка: * ($P \geq 0,95$); ** ($P \geq 0,99$) – щодо контрольної групи.

Довжина напівтуші виявилася стабільною ознакою і зумовлена генотипом піддослідних тварин. Величина цього показника коливалася в межах від 96,05 до 98,97 см. Найдовшими були напівтуші VI піддослідної групи, вони на 3,2 см ($P \geq 0,95$) перевищували за цим показником тварин I контрольної групи.

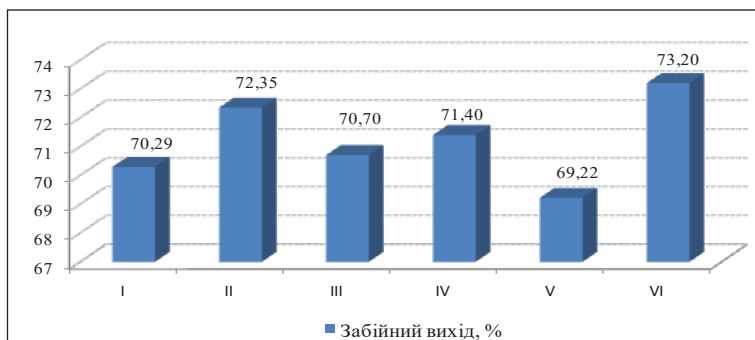

Рис. 1. Забійний вихід піддослідних тварин, %

Маса задньої третини у тварини I, II, III груп коливалася в межах 10,25–10,99 кг, практично не різнилася. Одночасно свині нової заводської лінії Добряка 3549 червоної білопоясої породи, а також батьківські особини за класом еліта перевищували показник контрольної групи на 1,02 і 1,37 кг (9,9%; 12,8 % $P \geq 0,95$; $P \geq 0,99$).

Варто визначити особливе значення при оцінці м'ясних якостей свиней показника площа «м'язового вічка». Найбільша площа найдовшого м'яза спини була у свиней VI піддослідної групи – 39,45 см², що перевищувало аналогічний показник у тварин I контрольної групи на 2,06 см² ($P \geq 0,05$). Також доволі високим був цей показник у свиней II піддослідної групи 39,23 см², що вище за показники ровесників із I контрольної групи на 1,84 см² ($P \geq 0,05$).

Варто зазначити, що площа «м'язового вічка» у свиней III і IV піддослідних груп також перевищувала цей показник в їх ровесників I контрольної групи на 0,76 та 1,5 см² ($P \geq 0,95$) відповідно, але була нижчою за цей показник у свиней VI піддослідної групи.

Сучасні виробники харчових продуктів надають перевагу тушам свиней із більш тоншим та вирівняним по всій туші шпиком. Аналіз даних свідчить, що на рівні 6–7 грудних хребців напівтуші тварини VI піддослідної групи мали товщину шпику 19,02 мм, що менше за аналогічний показник їх ровесників із I контрольної групи на 2,41 мм ($P \geq 0,95$) і водночас вище за показник товщини шпику на рівні 6–7 грудних хребців у всіх свиней інших дослідних груп на 1,33–1,66 мм ($P \geq 0,95$).

Товщина шпику в середній точці спини найнижчою була в тушах свиней II і VI (дослідних) груп, які на 1,08 мм і 1,25 мм ($P \geq 0,95$) мали тонший шпик порівняно з тушами свиней I контрольної групи. Найменшу товщину шпику на крижах мали туші VI піддослідної групи – 15,01 мм, що нижче від аналогічного показника в тушах тварин I контрольної групи на 1,73 мм ($P \geq 0,95$). Вірогідну різницю ($P \geq 0,95$) за цим показником також встановлено між тушами свиней III, IV піддослідних груп і тушами свиней I контрольної групи.

Вивченням морфологічного складу туш свиней різних піддослідних груп (рис. 2) встановлено, що високим вмістом м'яса характеризувалися нащадки нової заводської лінії Добряка 3549 червоної білопоясої породи, які на 5,4% перевершували контрольну групу ($P \geq 0,99$).

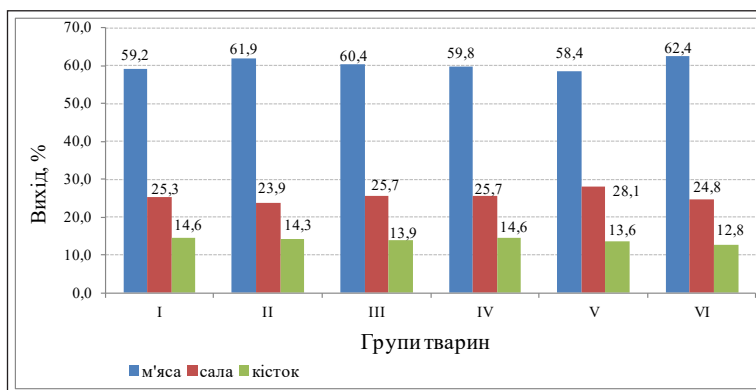

Рис. 2. Морфологічний склад туші, %

За виходом сала в туші пріоритет виявився за тваринами V піддослідної групи – 28,1. Вихід кісток у тварин VI піддослідної групи становив 12,8 і був менший, ніж у тварин контрольної групи, на 1,85 % ($P \geq 0,95$).

Висновки і пропозиції. Дослідження показали, що свиней червоної білопоясої породи шляхом високого генетичного потенціалу відгодівельних і м'ясо-сальних якостей, можна ефективно використовувати в господарствах різних категорій як материнської, так і батьківської форм.

Із метою вирощування ремонтного молодняка свиней червоної білопоясої породи в умовах племінних господарств необхідно вести цілеспрямоване формування стад тваринами переважно комплексного класу еліта. З метою покращення забійних та м'ясо-сальних якостей у виробництві товарної продукції доцільно використовувати чистопородних свиноматок червоної білопоясої породи в поєднанні з кнурями нової заводської лінії Добряка 3549.

СПИСОК ВИКОРИСТОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Інструкція з бонітування свиней; Інструкція з ведення племінного обліку у свинарстві. К.: «Київський університет», 2003. 60 с.
2. Рыбалко В., Акимов С. Генотипы свиней Украины: породоиспытание. Свиноводство. 2005. № 3. С. 18–23.
3. Рыбалко В.П. Методичні особливості створення м'ясних генотипів свиней в Україні. Науковий вісник Львівської державної академії ветеринарної медицини. 2000. С. 145–147.
4. Голуб Н.Д., Гребенник Г.М. Використання кнурів зарубіжних генотипів у племінних господарствах України. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2011. № 2. С. 72–75.
5. Голуб Н.Д. Відгодівельні та м'ясні якості свиней племзаводу «Штепівка» ТОВ АФ «Низи». Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2009. № 4. С. 130–132.
6. Лисенко Г.Л. Вплив різних технологічних факторів на відтворювальні якості кнурів-плідників м'ясних порід: автореф. дис. ... канд. с-г. наук 06.02.04. Суми, 2000. 19 с.
7. Лихач В.Я. Відтворювальні якості свиноматок породи дюрор української селекції і великої білої породи імпоротної селекції при чистопородному розведенні та схрещуванні. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2006. Вип. 3. Том 2. С. 55–59.
8. Лихач В.Я., Лихач А.В., Куліш А.І. Відтворювальні якості свиноматок при різних методах розведення. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини. Збірник наукових праць. Вип. 2008. Ч. 1. Т. 1. С. 142–146.

9. Лихач В.Я. Формування м'ясних якостей у чистопородного та помісного молодняка свиней. Ефективне тваринництво. 2008. № 4. С. 38–40.

10. Галімов С.М. Аналіз використання м'ясних генотипів свиней при різних методах розведення в умовах СГПП «Техмет–Юг» Миколаївської області. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2015. Вип. 2. Т. 2. С. 220–223.

УДК 637.12.05:636.237.1

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОКАЗНИКІВ ГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ БУРОЇ МОЛОЧНОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРІД

Скляренко Ю.І. – к. с.-г. н., с. н. с.,

завідувач лабораторії тваринництва та кормо виробництва,

Інститут сільського господарства Північного Сходу Національної аграрної академії

Павленко Ю.М. – к. с.-г. н., доцент,

завідувач кафедри спеціальної зоотехнії,

Сумський національний аграрний університет

Проведені дослідження показників господарського використання корів української червоно-рябої молочної та української бурой молочної порід. Дослідження проведені методом ретроспективного аналізу матеріалу первинного племінного обліку Державного підприємства «Дослідне господарства Інституту сільського господарства Північного Сходу НААН» та АФ «Хоружівка». Корови обох порід мали порівняно тривалий період життя в стаді. Середня довічна продуктивність корів української бурой молочної породи становила 18670,9 кг і була вищою на 65% від корів української червоно-рябої молочної породи. За один день господарського використання від корів української червоно-рябої молочної породи отримано 7,4 кг молока, що на 20% менше, ніж від корів української бурой молочної породи. Надій за один день життя становить 4,2 кг та 5,6 кг молока відповідно.

Ключові слова: порода, корова, лактація, удій, вміст жиру, надій.

Скляренко Ю.И., Павленко Ю.Н. Сравнительная характеристика показателей хозяйственного использования коров украинской бурой молочной и украинской красно-пестрой молочной пород

Проведенные исследования показателей хозяйственного использования коров украинской красно-пестрой молочной и украинской бурой молочной пород. Исследования проведены методом ретроспективного анализа материала первичного племенного учета Государственного предприятия «Опытное хозяйство Института сельского хозяйства Северо-Востока НААН» и АФ «Хоружевка». Коровы обеих пород имели относительно длительный период жизни в стаде. Средняя пожизненная продуктивность коров украинской бурой молочной породы составляла 18670,9 кг и была выше на 65% от коров украинской красно-пестрой молочной породы. За один день хозяйственного использования от коров украинской красно-пестрой молочной породы получено 7,4 кг молока, что на 20% меньше, чем от коров украинской бурой молочной породы. Надой за один день жизни составляет 4,2 кг и 5,6 кг молока соответственно.

Ключевые слова: порода, корова, лактация, удой, содержание жира, удой.

Skliarenko Yu.I., Pavlenko Yu.N. Comparative characteristics of indicators of economic use of cows of Ukrainian brown and Ukrainian red-and-white dairy breeds

A study of the indicators of economic use of Ukrainian red-and-white dairy breed and Ukrainian brown dairy breed has been carried out. Research was done by the method of retrospective analysis of the primary breeding records of the state enterprise Pilot Farm of the Institute of